
Ada Vidovič Muha
Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

ŽIVETI SREDI USTVARJALNEGA DELA

So obletnice, ki jih praznujemo zato, da za trenutek postojimo in premislimo, kaj vse je že narejenega in kaj nas še čaka.

Profesorica dr. Boža Krakar Vogel se je v letošnjih majskih dneh srečala s takšno obletnico. V veliki beri njenega dela – Cobiss izkazuje čez petsto bibliografskih enot – se zrcali človek, ki je svoje strokovno in znanstveno življenje posvetil iskanju poti, kako, kaj in kdaj koga učiti. Zato ne preseneča veliko število mentorstev na različnih stopnjah šolanja – dodiplomskega, magistrskega pa tudi doktorskega –, veliko število učbenikov tako na ravni avtorstva kot recenziranja ali katere druge oblike sodelovanja. Ne preseneča dejstvo, da tudi javni nastopi odsevajo skrb za razvijanje živega, aktivnega razmerja med učiteljem in učencem, med dajanjem in sprejemanjem.

S študijem francoščine, ruščine, zlasti pa kasneje z angažiranim študijem slovenščine, se je izobrazila za odločanje tudi o literarnem kanonu kot jedru, na katerem lahko gradi učinkovit način njegove šolske interpretacije. »Študij slovenistike, ki sem ga na začetku vzela kot nekakšen neobvezen eksperiment, me je z zanimivimi vsebinami in kakovostno komunikacijo pridobil zase, postal je ne le poklic, ampak tudi način življenja in postavljanja vrednostnih prioritet,« je zapisala v intervjuju.

Suvereni vstop kolegice Bože Krakar Vogel tako v mentalno kot socialno zapleteno razmerje učenec – učitelj, sposobnost vsakega po svoje interesno motivirati, ji omogoča poleg razprav, številnih strokovnih in znanstvenih prispevkov, tudi

različnih oblik konzultacij in drugih neposrednih stikov s študenti predvsem monografsko predstavljena tovrstna problematika v knjigi *Poglavja iz didaktike književnosti*. V slovenskem prostoru inovativno delo, ki pri opredelitvi pojma *didaktika književnosti* izhaja iz bistvenega spoznanja o njegovi interdisciplinarnosti, vzpostavlja najprej temeljno razmerje do metodike in pedagogike na eni strani, na drugi pa do literarne vede. Znotraj navedenega skuša torej odgovoriti na vprašanje, *kako* učencem različnih stopenj šolanja didaktično ustrezno strukturirati tako literarno vedo kot poleg literarnega kanona še sproti nastajajoča literarna dela; gre za samo na videz preprosto vprašanje, kot sama nekje pravi, kako »učiti književnost«, da bo ta dosegla v bistvu temeljni cilj: sposobnost doživljati literaturo kot estetski užitek – intelektualni in čustveni. Vendar intenčno naravnana ciljnost didaktične vede, ki jo reflektirajo osrednja dela kolegice Krakar Vogel, zajema še eno bistveno prvino: sposobnost zavestnega dojemanja in s tem doživljanja maternega jezika kot vseobsegajočega izrazila človekovega miselnega sveta, človeka kot takega torej.

Da je ontološki vidik jezika zlasti s humanistično vrednostjo materinščine v mentalnem slovenskem mikrosvetu zunaj sicer že obrabljenega pojma *nacionalni interes*, se kolegica Krakar Vogel dobro zaveda. Izkušnja ustvarjalnosti, ki jo zmore materni jezik, ji je bila dana z domačim okoljem, ki ga je nadgradila z bogato študijsko izkušnjo literature. Objavljeni prispevki, intervjuji na temo družbenega pa tudi političnega položaja slovenščine pričajo o njenem kritičnem razmerju do t. i. slovenske jezikovne politike. Kot predsednica Slavističnega društva Slovenije je v tem kontekstu pustila zaznavne sledove.

Nič čudnega torej, da je intenzivno univerzitetno delo kolegice Krakar Vogel tudi z vzpostavitvijo širokega družbenega in intelektualnega prostora didaktike pomenilo premik te študijske discipline med akademske. Postavitev katedre za didaktiko slovenščine s habilitiranimi nosilcema za področje književnosti in jezika pomeni bistveno popolnitev slovenističnega študija.

Profesorico dr. Božo Krakar Vogel sta za njeno delo na področju visokošolske didaktike nagradili tako stroka kot država – prva s Sokratovim odličjem, druga z nagrado za najvišje dosežke v znanstvenem delu v vzgoji in izobraževanju. Mi pa ji želimo še veliko tovrstnih jubilejnih postankov in premislekov o doseženem, saj ti spodbujajo in hkrati pogojujejo načrtovano.